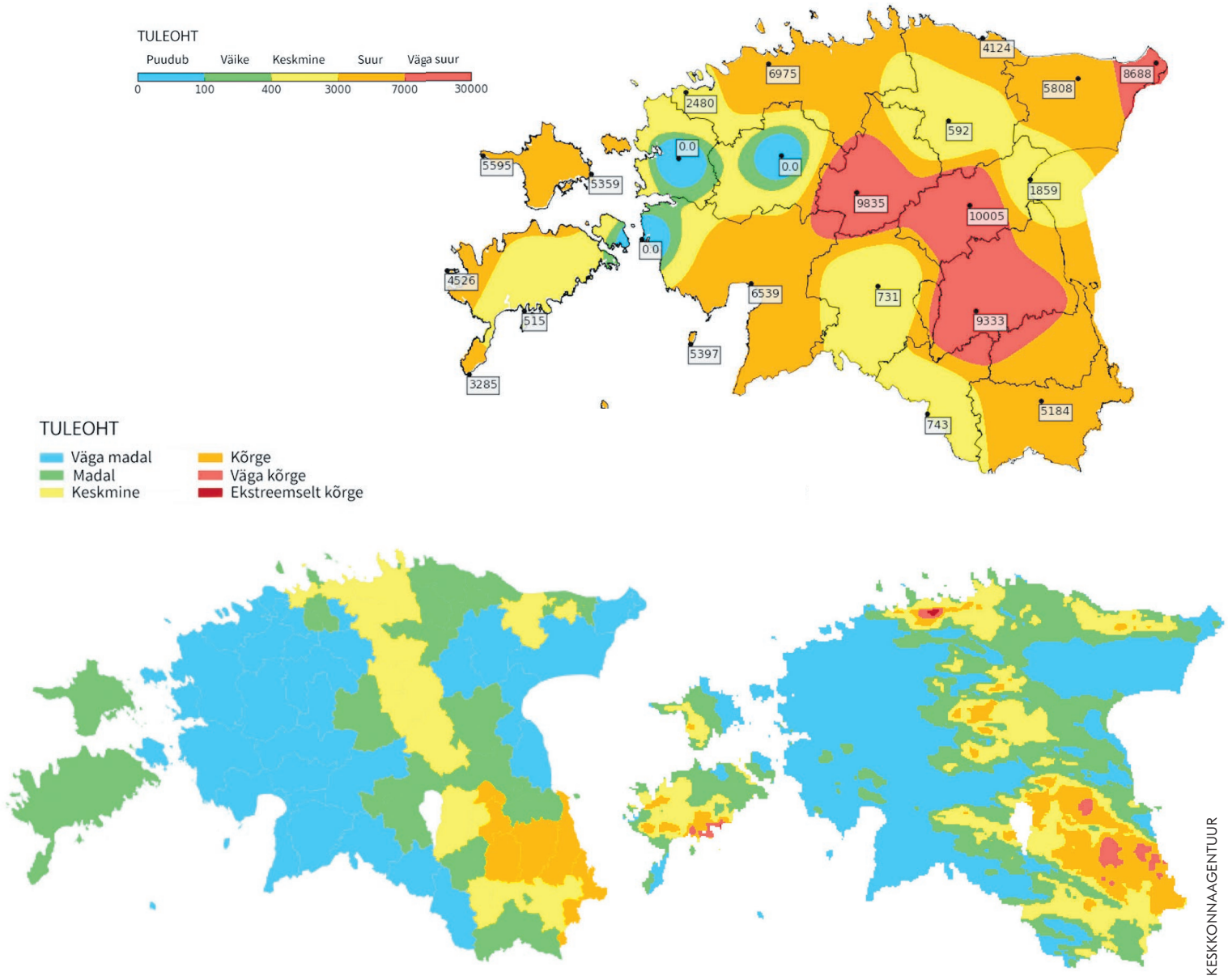

KESKKONNAAGENTUUR

Need tuleohukaardid on arvutatud tänavu 1. juuni andmete põhjal Nesterovi (ülemine pilt) ja Kanada meetodi abil. Kanada meetodi üks kaart järgib omavalitsuste piire ja näitab iga üksuse kohta ainult kõige levinumat tuleohuklassi, teine on nii-öelda pikslipõhine ja pakub detailsemat infot.

Ilmainimesed vahetavad nõukogudeaegse tuleohuindeksi Kanada oma vastu

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotaht@ajaleht.ee

Keskkonnaagentuur töötab koos Tartu ülikooli ja keskkonnaministeeriumi infotehnoloogiakeskusega, et hakata järgmisest aastast tuleohu hindamisel kasutama Kanada kommet ning saata ajalukku endise Nõukogude Liidu meetod.

Keskkonnaagentuuri ilmaprognooside osakonna projektispetsialist Maile Meius ütles, et vajalikke eeltöid selleks alustati eelmisel aastal, mil käima tõmmati projekt «Kliimamuutustega kohanemise tegevuse elluviimine Eestis». Seda veab eest kliimaministeerium ja osalisi on 16. Tuleohuindeksi uuendamine on projekti üks osa.

«Kõigi eelduste kohaselt oleme valmis uuele süsteemile üle minema järgmise aasta kevadel,» lausus Meius. «Tuleohuindeksi Kanada meetod võimaldab luua tuleohukaardi, mille abil saab tõhustada hoiatus-, ennetus- ja päästetööd.»

Ei praegune ega tulevane meetod ole tema sõnul ideaalne, kuid Kanada oma võimaldab ilmastikust tulenevaid riske paremini maandada ja võimalikeks ohtudeks valmistuda. See puudutab otseselt sünoptikute ja päästeteenistuse igapäevatööd, aga ka eri sihtrühmade ja tavakodanike paremat informeeritust.

«Laiemad eesmärgid on seotud Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukavaga ja need võib lühidalt kokku võtta, et valmistume kliimamuutustest tulenevateks võimalikeks riskideks ja ohtudeks,» märkis Meius.

Kõige suurem muudatus praeguse ja tulevase tuleohuindeksi meetodi vahel on tema sõnul kaugseireandmete, täpsemalt radari sajuandmete kasutamine tuleohuindeksi arvutustes, mis tagab detailsema ruumilise lahutuse ja reaalsema tulemuse. Arvutustesse on sisse toodud ka suhteline õhuniiskus ja tuule kiirus. Lisaks leitakse Kanada tuleohuindeksi arvutamise käigus vahetulemid, mida saab tulevikus kasutada tule leviku modelleerimisel.

«Maa aasta keskmise õhutemperatuuri tõustes suureneb tuleohu risk ka Läänemere maade metsades ja maastikel. Et meie olukord oleks võrreldav Euroopa teiste riikide omaga, on mõistlik üle minna süsteemile, mida kasutab Euroopa Liidu metsatulekahjude avastamise ja tuleohu ennustamise portaal,» kõneles Meius.

Ilmselt sel suvel viimast korda kasutusel oleva tuleohuindeksi põhjal on tuleoht jaotatud viide klassi: tuleohtu ei ole, see on väike, keskmine, suur või väga suur. Uus skaala on Eestile alles väljatöötamisel, kuid skaala muutub kuueastmeliseks: esimene tuleohu aste on väga madal, teine madal, kolmas keskmine, neljas kõrge, viies väga kõrge ja kuues ekstreemselt kõrge.

Meius selgitas, et Kanada varem viieastmelise skaala muutis kuueastmeliseks Euroopa Liidu metsatulekahjude avastamise ja tuleohu ennustamise portaal ning sellest otsustas ka Eesti lähtuda. Kusjuures Vahemere ääres on astmeid isegi seitse.

Meius nentis, et Kanada meetod muudab Eesti tuleohukaardi senisest täpsemaks ja põhjalikumaks. Keskkonnaagentuuri veebileht hakkab sellel kuvama mitut lisakihti, mis näiteks annavad infot äikese kohta ja vahendavad päästeameti piiranguid. Tuleoht on esitatud kas kohalike omavalitsuste piire järgides või ilma piirideta ehk pikslipõhiselt.

«Praegu kasutusel oleva tuleohu hindamise meetodi töötas 1949. aastal välja Nõukogude Liidu teadlane Valentin Nesterov ning see meetod leidis rakendust Kesk- ja Ida-Euroopas ning Siberis. Nesterovi meetodit ei saa otseselt halvaks tituleerida. Pigem on probleem lähteandmete, eelkõige sajuandmete vähesuses,» kõneles Meius. «Kanada tuleohu hindamise süsteem töötati välja Kanadas 1970. aastatel mitme aastakümne pikkuse metsatulekahjude uurimise põhjal. Seda on aja jooksul eri teadlased korduvalt muutnud ja täiustanud.»

Millal hakati Eestis tuleohuindeksit arvutama, selle kohta Meiusel infot pole, kuid ta märkis, et tõenäoliselt 1950. või 1960. aastatel. Praeguse keskkonnaagentuuri eelkäija Eesti meteoroloogia ja hüdroloogia instituut loodi 1991. aastal ning siis oli tuleohukaardi koostamine asutuse tööülesannete üks osa.

Eesti tuleohuindeksi rekordi kohta ei ole keskkonnaagentuur ametlikku arvestust pidanud. Agentuuri ilmavaatluste osakond on arhiiviandmetest järele vaadanud, et alates 1991. aastast on tuleohuindeksi tipp olnud 20 581. See fikseeriti 2002. aasta septembris Valgas.

Selle kohta, kas mõne valemi abil on võimalik Nesterovi meetodi indeks teisendada Kanada meetodi indeksiks, lausus Meius, et ilmselt on võimalik paralleele tõmmata, kuid esialgu säärast valemit loodud pole.

Praegu kasutab keskkonnaagentuur tuleohu arvutamiseks hommiku kella üheksasi andmeid ning kaart ilmub agentuuri kodulehel kella ühe-kahe paiku päeval. Uus meetod kasutab keskpäevaseid andmeid ja seega lükkub tuleohukaardi avaldamine ühe-kahe tunni võrra edasi, samas lisandub tuleohuprognoos.

«Tuleohtlik periood sõltub suuresti ilmast ja taimede fenoloogilisest arengust,» lisas Meius. «Tavaliselt algab see hooaeg aprillis ja lõpeb septembriga. Uus süsteem jääb tõenäoliselt tööle aasta ringi, sest sisaldab lisainformatsiooni.»

Võrtsjärve ääres algas euroraha toel kalamehi rõõmustav ehitus

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Viljandi vald alustas juuni hakul Võrtsjärvel Jõesuu randumisala ehitust, et lisaks mullu valminud kahele uuele paatide veeskamiseks mõeldud slipile rajada teid ja muud vajalikku taristut.

Viljandi- ja Tartumaa piiril paiknev Jõesuu randumisala kuulub Viljandi vallale, kes on selle hoonestusõiguse lepinguga kasutamiseks välja rentinud. Ettevõtja Anmar Pihlaku sõnul on praegu käiv töö osa märgatavalt suuremast projektist, mida veab Tartumaa omavalitsuste liit ja mille säravaim osa on miljon eurot maksva Reku sadama ehitus Elva valda.

Kui aga projekt, mis kannab pealkirja «Võrtsjärve-Emajõe-Peipsi võrgustiku ja veetee arendamine», alguse sai, oli Jõesuu ala kahe maakonna ning Võrtsjärve ja Emajõe piiril ehituse alguseks kõige kiiremini valmis.

Pihlaku sõnul edenes ettevõtmine seetõttu kiirelt, et veel mõni aasta tagasi oli Jõesuus paadi vettelaskmise situatsioon kummaline: kui auto seisis maismaal, oli see Viljandi valla territooriumil, aga vees olev paadiga järelkäru oli juba Elva vallas.

Pihlaku jaoks õnneliku juhusena oli Elva vallamajas tööl üks aktiivne harrastuskalamees, kes suutis ajada välja slipi ehitamiseks vajalikud load. «Mina oleks sellega hätta jäänud,» tunnistas Pihlak.

Vahepeal valla piirid muutusid ja nüüd on ka slipiala Viljandi valla territooriumil, aga ehituseks vajalikud load olid Elva vallas juba olemas. Need liikusid Pihlaku sõnul Viljandimaale ja nii on kaks slippi juba valmis ja nüüd saab Vaibla külas Jõesuu randumisala edasi ehitada.

Viljandi valla majandusosakonna juhi Rivo Areni seletusel on ehitus mõeldud selleks, et parandada harrastuskalapüügi võimalusi ning tagada parem pääs Suur-Emajõele ja Võrtsjärvele. Slippide kasutamine ja paatide veeskamine on seal tasuta.

Töö läheb maksma 157 000 eurot. Sellest 117 750 eurot tuleb Euroopa Liidult ning 39 250 eurot Viljandi vallalt. Töö algas juunis ja lõpeb septembris.

Pihlak nentis, et olukord on selles mõttes veidi kehv, et töö alale jääb ka Võrtsjärve külastuskeskus, mis on samuti hoonestusõiguse lepingu osa ning kus peaks töötama kohvik ja turistide keskus. «Praegu ei saa sinna keegi ligi,» nentis ta. «Oleme sunnitud puhkusel.»

Viljandi vallas on veel neli Võrtsjärve sadamapiirkonda, millest kaks – Tarvastu polder ja Valma vanasadam – on täielikult valla omanduses. Ulge puhkeala on valla oma, aga antud hoonestusõiguslepinguga samuti Anmar Pihlaku juhitava ettevõtte kätte. Lisaks on veel Oiu sadam, mis on täielikult erakätes.

LIIA SIREL

Kaks slippi on Jõesuus juba valmis ning nüüd on alanud tööd, et parandada randumisalal nii autode kui paatide liikumist.

Neiu öised appikarjed lasteaia juures tegid abistaja murelikuks

Pühapäeval levis ühismeedia grupis Märgatud Viljandis anonüümne postitus, kus kirjutaja tundis muret neiu pärast, kes oli öösel Männimäe lasteaia juures appi karjunud, kuid hiljem abist keeldus. Sündmuskohal käisid politseinikud.

«Tahaks rääkida olukorrast, mis toimus täna öösel kella ühe aeg Männimäe lasteaia juures,» kirjutatakse postituses. «Järveotsal oli tükk aega kuulda tüdruku appikarjeid. Kui tüdruku leidsime ja abi tahtsime pakkuda, jooksis tüdruk minema ja järgmine hetk nägime tüdrukut Männimäe lasteaia juures koos poisiga, kes hoidis tüdrukul kätt suu ees. Lubades politsei kutsuda, karjus poiss vastu, et kutsuge. Poiss lubas tüdruku maha lüüa.»

Postituse autor kirjutab, et teised elanikud tulid appi poissi taga ajama. «Politsei õnneks reageeris kiiresti ja sai paari kätte. Paarike tundus olevat väga noored. Tüdruk eitas politseile olukorda, ise samal ajal paberiga suult verd pühkides. Ei tea, mis edasi sai. Lahkusime sealt, sest politseil oli asi kontrolli all. Palun hoidke oma noorukitel silma peal, sest see olukord pole mitte kuskilt otsast normaalne.»

Lisaks tänas postituse autor kolme noormeest, kes olid aidanud poissi kätte saada, ja kalamehi, kes olid tulnud järve äärest üles, et tüdrukut aidata.

Politsei pressiesindaja Martin Raid ütles Sakalale, et politsei reageeris tõepoolest öösel kirjeldatud sündmusele. «Patrullipolitseinikud suhtlesid 18-aastase neiu ja 19-aastase noormehega ning mõlema sõnul oli neiu kukkudes suu ära löönud.» (Sakala)